

Galeb

BROJ 127 · GODINA XXI · PROSINAC 2024.

Sretan Božić i retnu i uspješnu novu
2025. godinu svim našim članovima
i njihovim obiteljima želi

**Sindikat turizma
i usluga Hrvatske!**

SADRŽAJ

Iz regija	2
Aktivnosti STUH	5
Međunarodna suradnja	8
Iz rada sekcija	9
Strukovno-sportski susreti	11
Aktivnosti SSSH	17
Pravna pitanja	17
Adresar članova tijela	19

Galeb

**GLASILO SINDIKATA TURIZMA
I USLUGA HRVATSKE**

Broj 127, Godina XXI, prosinac 2024.

Za izdavača:
STUH

Novinarka i urednica:
Maja Mirt

Grafičko oblikovanje i priprema:
Urednik d.o.o.

Tiskar:
Intergrafika TTŽ d.o.o., Zagreb

Glasilo izlazi dvaput godišnje

10000 Zagreb, Krešimirov trg 2
Telefon: +385 1 4655 620, telefax: +385 1 4655 012
e-mail: stuh@stuh.hr
Galeb online: www.stuh.hr

Borik d.o.o. – zatraženo povećanje plaća

Na inicijativu Sindikata turizma i usluga Hrvatske upućenu Upravi društva Borik d.o.o., dana 29. listopada 2024. održan je zajednički sastanak predstavnika Uprave i Sindikata turizma i usluga Hrvatske o temi potrebe povećanja plaća radnicima Društva u 2025. godini.

Na sastanku su ispred STUH-a sudjelovali sindikalni povjerenik Branko Kokić, regionalni povjerenik Svetislav Džale, tajnica i pravna savjetnica Sindikata Sunčica Benović i predsjednik Eduard Andrić, a ispred Društva predsjednik Uprave Marin Kirin, voditeljica ljudskih resursa Linda Dujmović i voditeljica pravnih poslova Martina Baci.

Predsjednik STUH-a Eduard Andrić istaknuo je važnost i potrebu povećanja plaća od 1. siječnja 2025. kroz povećanje osnovice plaće, a sukladno povećanju visine minimalne plaće u RH koja je Odlukom Vlade utvrđena u visini od 970,00 eura bruto, a što je 15,5 % više u odnosu na visinu minimalne plaće u 2024. godini. Prijedlog povećanja temelji se i na odredbama nacionalnog Kolektivnog ugovora ugostiteljstva kojim su razvrstana radna mjesta po složenosti poslova i kojim se dodatno uređuju minimalne plaće za četiri kategorije radnih mjesta tako da se za najjednostavnije poslove u djelatnosti primjenjuje minimalna bruto plaća koja se za ostale složenije poslove u iduće tri grupe složenosti treba vrednovati adekvatno njihovoj složenosti, što sada nije slučaj. Predsjednik je posebno naglasio da je zbog stanja na tržištu rada i kroničnog nedostatka radne snage, a posebno kvalificirane, obostrani interes povećati plaće stalnim radnicima kako bi se zadržalo domaće stanovništvo koje je nositelj aktivnosti i kvalitete usluge kvalitetnog i održivog turizma u Boriku.

Predsjednik Uprave Borika istaknuo je veliki problem nedostatka radne snage, a posebno kvalificirane, kao i posredovanje agencija za zapošljavanje koje na tržište rada plasiraju radnike iz trećih zemalja, a koje je neadekvatno potrebama Društva, s obzirom da njihovo posredovanje najvećim dijelom obuhvaća nekvalificiranu radnu snagu za obavljanje jednostavnih poslova.

Istiće da je u takvima uvjetima, uz veliko porezno opterećenje, teško poslovati i da se treba fokusirati na domaću i kvalificiranu radnu snagu kako bi bili konkurentni i uspješni u svom radu.

Sindikalni povjerenik Branko Kokić prezentirao je prijedlog Sindikata za povećanje osnovice za obračun plaće koja bi od 1. siječnja 2025. trebala iznositi 615,25 Eura, a što je povećanje od 15 % u odnosu na osnovicu iz 2024. koja iznosi 535,00 Eura.

Naglasio je da se u zadnje dvije godine osnovica povećala za samo 22 %, a što je niže u odnosu na konkurentne poslodavce u djelatnosti i utječe na odlazak radnika iz Borika.

Predsjednik Uprave Borika zaključio je sastanak i informirao sve prisutne da će po prijedlogu povećanja osnovice izvršiti simulaciju izračuna te da će nakon sastanka u Beču koji je planiran u studenome informirati predstavnike Sindikata o rezultatima sastanka.

Sastanak s predstvincima Uprave Bluesun hotela

Sindikalno povjereništvo STUH-a u društvu Bluesuniniciralo je sastanak s Upravom Društva na temu materijalnih prava radnika, a posebno domicilnih. Sastanak je održan dana 1. 10. 2024. u hotelu Soline u Brelima. Predstavnici STUH-a detaljno su upoznali Upravu Društva s problemima i izazovima s kojima su se zaposleni nosili i ove turističke sezone, prezentirali im prijedlog povećanja osnovice za obračun plaće u 2025. godini u visini od najmanje 10 % i potrebu izmjena postojećeg Tarifnog priloga kroz korekcije tj. povećanje koeficijenata za sva radna mesta, sukladno njihovoj složenosti poslova i povećanju minimalne plaće u 2025. godini. Za 2024. predloženo je da se uz isplatu božićnice u prosincu 2024. svim zaposlenim radnicima isplatiti i dodatna nagrada za radne rezultate, a što do sada nije bio običaj poslodavca. Predstavnici Uprave obvezali su se razmotriti sve upućene prijedloge, uz napomenu da će izvršiti simulaciju izračuna mogućeg povećanja plaća kada im bude poznat podatak o iznosu povećanja minimalne plaće u 2025. godini. Ispred STUH-a na sastanku su bili prisutni tajnica i pravna savjetnica Sindikata Sunčica Benović, regionalni povjerenik Svetislav Džale, sindikalni povjerenik Josko Vitlić i Goran Bulić.

Kolektivni pregovori u Ustanovi DES Split

Četiri sindikata koji djeluju u Ustanovi DES Split, a među kojima je i Sindikat turizma i usluga Hrvatske, pokrenula su pregovore za kolektivni ugovor za Ustanovu. Dana 17. rujna 2024. održan je drugi krug kolektivnih pregovora, a nastavak bi trebao uslijediti u listopadu kada bi trebali i završiti. Većinski vlasnici ustanove su Grad Split i Splitsko – dalmatinska županija.

Ispred STUH-a na pregovorima su bili prisutni sindikalni povjerenik Jadran Meštrović, regionalni povjerenik Lovre Raffanelli i Goran Bulić.

Nova podružnica STUH-a u Parku prirode Žumberak!

Medu članovima STUH-a sve je veći broj zaposlenih u nacionalnim parkovima i parkovima prirode. Jedna od nedavno osnovanih sindikalnih podružnica STUH-a je ona u Parku prirode Žumberak gdje je na Osnivačkoj skupštini za sindikalnu povjerenicu izabrana Željka Petrovečki. Uz Telašćicu, Biokovo, Paklenicu i Lastovsko otoče Žumberak je šesti park prirode koji je prepoznao Sindikat turizma i usluga Hrvatske kao sindikat koji će najbolje zastupati interes zaposlenih! Sretno Željka, zajedno smo jači!

Skup radnika Valamara, destinacija Krk

Dana 19. studenog 2024. godine regionalni povjerenik 1. sindikalne regije Roberto Erman bio je na skupu radnika Valamara u Baškoj na otoku Krku. Okupljenima je istaknuo nekoliko bitnih stvari kao što su besplatno dopunsko osiguranje koje je STUH ispregovarao u nekim društvima, ili 3. mirovinski stup, a u tvrtki koja slovi za najpoželjnijeg poslodavca u Hrvatskoj i nakon 6 godina razgovaramo o potrebi povećanja osnovice plaće. „Sama riječ kaže da pričamo o nečem bazičnom, o najosnovnijoj stvari koja nije povećana već 6 godina“, rekao je Erman. Naglasio je kako Valamar prednjači samo u isplati neoporezivih stavki koje ne mogu biti zamjena za plaću, a kolika je stvarna plaća (a sutra i mirovina) radnici će vidjeti sad, kada dođe zima.

Erman je upoznao prisutne s posljednjim aktivnostima STUH-a koje se tiču inicijative Sindikata za isplatom tzv. 13. plaće, ali s plaćenim doprinosima za mirovinsko

osiguranje. STUH traži povećanje osnovne plaće kroz osnovicu jer je to i razlog egzodusu radnika iz Valamara i drugih turističkih tvrtki.

Ono što STUH između ostalog nudi su i besplatna pravna pomoć i finansijska pripomoć u obliku pozajmica.

Nastavak pregovora u Jelsi: STUH traži povećanje osnovice

Dana 25. listopada na inicijativu Sindikata turizma i usluga Hrvatske nastavljeni su kolektivni pregovori u Jelsi d.d. u Hvaru.

Teme pregovora bile su cijena rada u 2025. godini, isplata božićnice i dara djeci u prosincu 2024., neoporezivi primitci za 2025. godinu i potpisivanje Aneksa Kolektivnom ugovoru kojim bi se produljilo njegovo trajanje.

Sindikat traži povećanje osnovice i izmjene Tarifnog priloga uz povećanje plaće svim radnicima za 16 posto od 1. siječnja 2025.

Poslodavac se obvezao dostaviti svoje prijedloge tijekom mjeseca prosinca.

Ispred Sindikata turizma i usluga Hrvatske pregovorima su prisustvovali sindikalni povjerenik Matko Sarjanović, regionalni povjerenik Lovre Raffanelli i Goran Bulić.

Utjecaj klimatskih promjena na sektor turizma

Klimatske promjene stvarnost su koja se događa, a ne nešto što će se tek dogoditi u budućnosti. Te promjene već danas imaju značajan utjecaj na okoliš, raznolikost života, sigurnost i dostupnost hrane i vode, kao i na javno zdravlje. Njihove posljedice će biti još gore zbog sve većeg broja ekstremnih vremenskih događaja i uvjeta. I svijet rada već sada osjeća snažan utjecaj klimatskih promjena, a očekuje se da će se taj utjecaj s vremenom i povećavati. Zbog svojih klimatskih i geografskih obilježja, Hrvatska je posebno ranjiva. Sindikati trebaju pridonijeti razvoju mjera potrebnih za zaštitu radnika, njihove sigurnosti, zdravlja, radnih uvjeta i radnih mjesta.

Jedan od najranjivijih sektora na klimatske promjene je turizam kod kojeg dolazi do značajnih promjena radnih uvjeta. Što će se dogoditi kada nestanu plaže? Što će se dogoditi s ljetnim praznicima u prevrćim ljetnim mjesecima? Što će se dogoditi sa sektorom turizma?

Njemačka **Zaklada Friedrich Ebert** (Friedrich Ebert Stiftung) u suradnji sa **Sindikatom turizma i usluga Hrvatske** željela je osvijestiti radnike u turizmu o negativnim utjecajima koje klimatske promjene imaju na sektor turizma financirajući mini projekt o navedenoj temi.

Nezavisna, višestruko nagrađivana novinarka **Barbara Matejčić**, zajedno sa

snimateljem **Marinkom Marinkićem** tijekom mjeseca lipnja i kolovoza obišla je šest turističkih destinacija – šest hotela duž jadranske obale u kojima je razgovarala sa sindikalnim povjerenicima STUH-a o klimatskim promjenama, a ti su razgovori objavljeni u kratkim videima i brošuri koji su, osim na društvenim mrežama i mrežnoj stranici STUH-a, objavljeni i na Konferenciji koju su zajednički organizirali zagrebački Ured FES-a i STUH, 5. prosinca u zagrebačkom hotelu Dubrovnik.

Konferencija se sastojala od dva dijela: prvi dio održan je u plenumu u čijem radu su sudjelovali članovi Predsjedništva STUH-a, regionalni i područni povjerenici, sindikalni povjerenici, povjerenici zaštite na radu, poslodavci (ispred JUNP Plitvička jezera na konferenciji je sudjelovao gospodin **Mladen Vidović**), stručnjaci, predstavnici Vlade RH (voditeljica Službe za posebne oblike turizma, gospoda **Antonija Drmić**) i medija. Gosti su bili i naši kolege i kolegice iz SSSH i udruženih sindikata pa su tako u radu prvog dijela konferencije sudjelovali predsjednik SSSH **Mladen Novosel**, tajnik **Boris Feis**, izvršni tajnik za javne politike, projekte i edukaciju **Darko Šeperić** (koji je ostao i na drugom, radnom dijelu konferencije) i predsjednica Sindikata graditeljstva Hrvatske **Jasenka Vuksić**. Drugi dio konferencije u pravilu je bio rezerviran isključivo za sindikaliste, ali su

**FRIEDRICH
EBERT
STIFTUNG**
Regionalni ured
za Hrvatsku
i Sloveniju

gospođa Drmić i gospodin Vidović željeли ostati pa su zajednički sa sindikalistima ostali izrađivati akcijski plan za dalje. Riječ je o radionici tijekom koje su sindikalisti, podijeljeni u više radnih skupina i uz pomoć facilitatorice, gospođe Jasenke Gojsić, radili na planiranju budućih sindikalnih aktivnosti kojima bi se utjecaj klimatskih promjena na sektor turizma trebao ublažiti i koje bi radnicima u Sektoru trebale pružiti bolju zaštitu i olakšati rad u klimatski nepovoljnijim uvjetima.

Na samom početku konferencije sudionike je dočekala prezentacija snimljenih razgovora s povjerenicima STUH-a iz šest STUH-ovih podružnica: Barbara Matejčić razgovarala je s Eminom Ibrahimim iz Apartmana Medena u Segetu Donjem, Antom Biondom iz JUNP Plitvička jezera, s Perom Prkočom iz Jadranskih luksuznih hotela, Hotela Croatia u Cavatu, s Brankom Maletić iz Aminess Hotela Njivice na Krku, s Joskom Vitlićem iz Bluesun hotela u Tučepima i iz šibenskog Amadria Parka razgovarala je s nekoliko zaposlenika Društva.

Emina Ibrahimim (Apartmani Medena, Seget Donji) rekla je da je radnicima sve teže obavljati posao, a najteže je onima koji rade u sobama jer iz ogromne vrućine

ulaze u klimatizirane prostore i doživljavaju temperaturni šok. „Možda bi radnicima bilo manje vruće kada bi ih se bolje platilo“, rekla je Emina.

Ante Bionda (JUNP Plitvička jezera) kaže kako je prije 38 godina, kada je počeo raditi u Nacionalnom parku, bilo preko stotinu snježnih dana godišnje, danas ih nema ni pedeset, a sve je više i godina bez snijega.

„Vjerljivo ćemo u budućnosti nositi drugaćiju zaštitnu odjeću“, kaže Ante i smatra kako će nova radna mjesta sigurno biti vezana uz klimatske promjene. „Možda ćemo trebati i neke druge razine obrazovanja ili prekvalifikacije“, govori.

Pero Prkoča (Hotel Croatia, Cavtat) kaže kako je neosporno da se klima mijenja. Mišljenja je da su temperatura nešto veće, a more se još više zagrijava od zraka. Ljeti su noću temperature također visoke pa ne dolazi do prirodnog hlađenja kao nekoć, već radnici idu umorni na spavanje i umorni se bude. „Pomakli smo radno vrijeme sa sedam na šest sati ujutro za vrtlare i za postavljanje terase, a košnja i čišćenje počinju od 7 sati ujutro“, kaže Pero i smatra kako neće doći do gubljenja radnih mjesto.

Branka Maletić (Hoteli Njivice, Krk) kaže kako se radnicima nastoji pomoći tako što tjedna satnica iznosi 42 sata i radnici imaju jedan neradni dan tjedno. Kroz radni dan uvedeno je više kraćih pauza kako bi se radnici mogli osvježiti, a odjeća koju nose od čistog je pamuka.

Josko Vitlić (Bluesun hoteli, Tučepi) tvrdi kako je u Tučepima turizam ugrožen jer počiva na moru i plaži. „Što ćemo ako se digne razina mora i potopi nam plažu? Hoćemo li imati pitke vode?“, pita se Josko. Smatra da su klimatizacijski uređaji

nedostatni i da će biti potrebni sve veći. „U mom je djetinjstvu maslina cvjetala u lipnju, a danas mjesec dana ranije – u svibnju. Neverina je sve više, nepredvidljivi su i sve žešći. Više je toplinskih udara koji traju sve duže“, završava Josko.

Ivana Zovko (voditeljica odjela Guest Experience za destinaciju Šibenik, Amandria Park) također se slaže s mišljenjima kako su ljetne vrućine postale intenzivnije i teže za podnijeti, a zime blaže, što je oboje dovelo do produženja sezone, a što je dovelo do povećane potrebe za dodatnom radnom snagom. „Naš svaki hotelski objekt ima solarne panele i oni nam griju svu vodu u sobama. Sada smo u projektu postavljanja fotonaponskih celija iz kojih ćemo dobivati svu električnu energiju za hotele. Imamo komposter, koji namjeravamo proširiti i desalinizator, a kišnicu skupljamo i koristimo je za navodnjavanje, ostatke hrane šaljemo u bioplinsko postrojenje u Zagrebu. Vjerojatno će nam biti potrebno nadogradnjanje infrastrukture i uvođenje novih tehnologija“, kaže Ivana. Niti ona ne smatra da bi jedno radno mjesto moglo nestati.

Nakon pozdravnih govora organizatora, odnosno ravnateljice zagrebačkog ureda Zaklade, dr. Sonje Schirmbeck i predsjednika STUH-a Eduarda Andrića u kojima su se zahvalili svima na dolasku uslijedila je panel rasprava u kojoj su panelistice bile:

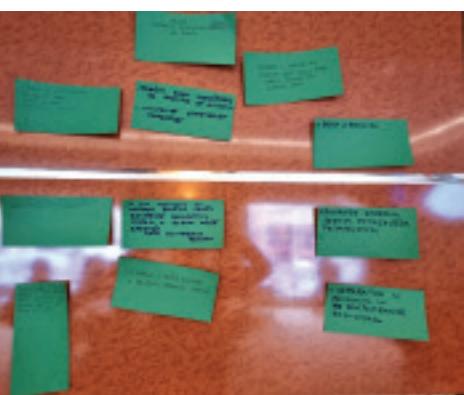
1. **dr. sc. Ana-Maria Boromisa**, znanstvena savjetnica u trajnom izboru, predstojnica Odjela za međunarodne gospodarske i političke odnose pri Institutu za razvoj i međunarodne odnose i voditeljica projekta Međunarodni odnosi- odrednice otpornog održivog razvoja. U Institutu za razvoj i međunarodne odnose raditi od 1996. godine. Glavna područja istraživač-

kog interesa vezana su joj uz energetiku i klimu. U tim područjima vodi projekte, objavljuje radeove i predaje u sklopu akademskih i drugih programa obrazovanja, na pozvanim predavanjima i konferencijama. Predaje na poslijediplomskim i doktorskim programima u Hrvatskoj i u inozemstvu.

2. **mr. sc. Lidija Srnec**, voditeljica Odjela DHMZ za klimatsko modeliranje, praćenje klimatskih promjena i biometeorologiju. U Državnom hidrometeorološkom zavodu radi više od 20 godina. Istražuje utjecaj klimatskih promjena i to ponajviše u zdravstvenom i turističkom sektoru. Sudjelovala je u nekoliko međunarodnih i nacionalnih projekata vezanih uz detekciju i posljedice klimatskih promjena na području Europe, s fokusom na Hrvatsku. Mišljenja je da kao pojedinci možemo učiniti puno toga u pogledu promjene klimatskih trendova – ublažiti ih kroz smanjenje osobnih emisija stakleničkih plinova te se sami prilagoditi na promjene kojima već svjedočimo.
3. **Emina Ibrahimović**, jedna od protagonistica snimljenih videa, sindikalna povjerenica u Apartmanima Medena, članica Predsjedništva STUH-a, predsjednica Sekcije žena STUH-a i Ženske sekcije SSSH.
4. **dr. Sonja Schirmbeck**, direktorica Ureda Zaklade Friedrich Ebert za Hrvatsku i Sloveniju.

Bilo je izuzetno zanimljivo slušati izlaganja stručnjakinja, dr. sc. Boromise i mr. sc. Srnec koje su su ukazale na brojne promjene u klimi, ali i okolišu do kojih je

došlo pod utjecajem klimatskih promjena, informirale su prisutne o ne previše optimističnim projekcijama onoga što će uslijediti, dale poseban osvrt na sektor turizma kao jedan od najranjivijih, pogotovo u Hrvatskoj čije gospodarstvo uvelike ovisi o njegovom uspjehu i kvaliteti, te dale preporuke socijalnim partnerima na koji način surađivati i koje korake poduzeti kako bi ublažili posljedice klimatskih promjena štetne po radnike u turizmu, njihove radne uvjete, ali i njihova radna mjesta.

Dr. sc. Boromisa predstavila je studiju koju je za potrebe FES-a i SSSH izradila prošle godine, a koja je poslužila kao temelj za aktivnosti STUH-a jer je u njoj upravo turizam prepoznat kao jedan od najranjivijih sektora kada su u pitanju klimatske promjene.

Mr. sc. Srnec rekla je kako projekcije pokazuju da će temperature najviše rasti ljeti i to je ono što može ugroziti turizam. Osim srednjih temperatura rast će i minimalne i maksimalne temperature koje će radnicima u turizmu i na otvorenom predstavljati dodatne probleme. Tople noći kojih posljednjih godina ima sve više onemogućuju čovjeku da se preko noći dovoljno odmori, a ako je uz tu činjenicu ti ljudi za

dana rade na otvorenom, odmor potreban svakom čovjeku izostaje. U takvim slučajevima produktivnost i učinci na radnom mjestu su slabiji, a postoji i opasnost od narušavanja zdravlja.

Emina Ibrahimli istaknula je sve ono o čemu su govorili sindikalni povjerenici u snimljenim videima – kako se klimatske promjene odražavaju na radna mjesta radnika u turizmu i što čine poslodavci kako bi ublažili posljedice. Posebno je naglasila opasnost od masovnog turizma koji je i kod nas sve prisutniji, a koji dovodi do toga da se hoteli pune izvan svih mogućih kapaciteta što dodatno iscrpljuje radnike kojih ionako nedostaje. Opći je zaključak da bi radnici izloženi vanjskim utjecajima trebali raditi kraće, imati češće stanke i odmor, odazivati na plaćene sistematske preglede kako bi oni od njih koji su zdravstveno ugroženi bili pošteđeni rada na otvorenom i za koje bi se u tom slučaju našla nova, odgovarača radna mjesta.

Sonja Schirmbeck pozvala je sindikaliste da budu pokretači osvješćivanja ostalih o tome koje sve opasnosti prijete ako nešto ne poduzmemos, ne samo kao organizacija već i na osobnoj razini, a aktivno djelovanje počinje od lokalne razine pa bi političko zagovaranje i eventualna suradnja trebala početi u lokalnim zajednicama.

Grupni je rad rezultirao zaključcima na tri razine: osobnoj, lokalnoj (tice se poduzeća) i organizacijskoj (odnosno nacionalnoj). Na osobnoj većina je odlučila kvalitetnije gospodariti otpadom, manje koristiti osobne automobile u prijevozu, manje kupovati, paziti što će jesti. Na razini tvrtke, odnosno sindikalne podružnice obvezali su se informirati kolegice i kolege o klimatskim promjenama i njihovom utjecaju na sektor u kojem rade preko sku-

pova radnika i sindikalnih sastanaka, a na nacionalnoj razini pokazala se potreba da se ova tema stavi na dnevni red Socijalnog vijeća za turizam i da se razmisli o ugradnji određenih zaštitnih mehanizama radnika, radnih uvjeta i radnih mjesta u Kolektivni ugovor ugostiteljstva kako bi njima svi bili pokriveni i kako bi se o istim stvarima lakše pregovaralo na razini pojedinačnih društava.

Konferencija je svakako postigla svoj cilj jer je sve sudionike potaknula na razmišljanje o nečemu što im se prije toga činilo dalekim i možda apstraktним, a pokazala se i potreba za nastavkom sličnih aktivnosti pa je velika vjerojatnost da ćemo se ovom važnom temom pozabaviti i u sljedećoj godini.

Još jednom zahvaljujemo Zakladi Friedrich Ebert što je prepoznala potrebu osvješćivanja radnika o utjecaju klimatskih promjena na njihova radna mjesta i što je tome pridonijela finansijski i logistički.

Brisel: Sjednica Izvršnog odbora EFFAT-a

U Briselu je 27. rujna održana Sjednica Izvršnog odbora EFFAT-a, European Federation of Food, Agriculture and Tourism Trade Unions (europske konfederacije sindikata iz sektora ugostiteljstva, turizma, prehrane i poljoprivrede), na kojoj se raspravljalo i usvajalo konačne prijedloge akata i strateških dokumenta o kojima će se raspravljati i koji će se usvajati na 6. kongresu EFFAT-a koji će se održati u mjesecu studenom ove godine u španjolskoj Valenciji. Na Kongresu EFFAT-a sudjelovat će 155 delegata iz svih članica te europske konfederacije, a raspravlјat će o prioritetima i modelima jačanja kapaciteta i izgradnje sindikata kroz akcijske planove za njihovo djelovanje kako bi se bolje suprotstavili brojnim izazovima i problemima u sektoru ugostiteljstva i turizma (sve većim problemom nejednakosti i otežanom zaštitom prava i uvjeta rada radnika u sektoru).

U ime STUH-a u radu Izvršnog odbora sudjeluje Sunčica Benović, tajnica i pravna savjetnica Sindikata.

6. kongres EFFAT-a: borbeno naprijed!

U španjolskoj Valenciji od 26. do 28. studenog održan je 6. kongres EFFAT-a pod nazivom Borbeno naprijed – novoizabrani glavni tajnik je Enrico Somaglia!

Na uvodnoj konferenciji turističkog sektora održanoj 26. studenog, uoči Kongresa, okupilo se od 100 sudionika iz 15 zemalja okupilo se kako bi se uhvatili u koštac s niskim plaćama i nesigurnim poslovima u ugostiteljstvu. Potvrdili su 'Izgradnju sindikalne moći' kao jedan od najvažnijih prioriteta EFFAT-a za godine koje dolaze.

Na uvodnoj konferenciji je Sunčica Benović, tajnica i pravna zastupnica Sindikata, informirala prisutne o stanju socijalnog dijaloga u sektoru turizma u Republici Hrvatskoj, izazovima i problemima nedostatka radne snage i neadekvatnih plaća u sektoru. Navela je dobar primjer međusindikalne suradnje s drugim sindikatima iz sektora iz zemalja regije iz kojih dolaze strani radnici, a posebno suradnju sa Sindikatom turizma Sjeverne Makedonije.

Zadnjega dana Kongres EFFAT-a izabrao je novo vodstvo za nadalazeći mandat. Enrico Somaglia izabran je za novog glavnog tajnika, dužnost koju će obnašati sljedećih pet godina.

Enrico Somaglia podijelio je svoju viziju budućnosti, naglašavajući važnost jedinstva i solidarnosti: „Od trenutka kad sam se pridružio EFFAT-u, bilo mi je jasno da je ova organizacija u središtu nečeg iznimno važnog. Zajedništvo i solidar-

nost dvije su tajne formule našeg uspjeha, to su temeljna načela kojima smo se svi mi danas ovdje u ovoj prostoriji u potpunosti posvetili. I ono što mogu obećati jest da će dati sve od sebe kako bih održao, poštovaو i proširio te vrijednosti.“

Annika Rönni-Sallinen iz uslužnih sindikata PAM izabrana je za novu predsjednicu EFFAT-a.

Izrazila je svoju predanost tome da radnička pitanja budu vidljivija, rekavši: „Veselim se što sam dio EFFAT obitelji u kojoj su članovi vidljivi, a njihovi problemi uzeti u obzir.“

Patrick Rehan iz belgijskog sindikata FGTB-ABVV Horval izabran je za novog potpredsjednika EFFAT-a. Rehan, snažan zagovornik radničkih prava, izjavio je: „Dolazim iz radničke klase, koja je u potpunosti oblikovala čovjeka i vlastitim očima vidio kako multinacionalke mogu raditi radnicima bez konzultacija s njima.“

Irina Zgonec Rozej, iz Slovenskih sindikata poljoprivrede i prehrambene in-

Fotografije: EFFAT

dustrije, jednoglasno je izabrana za novu potpredsjednicu EFFAT-a. Osvrnula se na vlastitu predanost cilju: „Provodim svoje vrijeme kao i mnogi od vas: organizirajući radnike, zalažući se za sindikalna prava i pronalazeći rješenja temeljena na zajedničkim dogоворима.“

Kao dio promjena u vodstvu, EFFAT je također izabrao ključne osobe koje će imati vitalne uloge u zagovaranju poljoprivredno-prehrabrenih, turističkih i domaćih radnika diljem Europe. Za članicu Izvršnog odbora EFFAT-a ponovno je izabrana tajnica i pravna savjetnica Sindikata turizma i usluga Hrvatske Sunčica Benović.

Novi rukovodeći tim EFFAT-a predan je jačanju solidarnosti među sektorima i zagovaranju prava radnika u poljoprivredi, proizvodnji hrane, turizmu i kućanskim poslovima s jedinstvenom vizijom kako bi se osiguralo da se glasovi radnika čuju i poštuju na svim razinama.

Svjetski dan dostojanstvenog rada: radnici zaslužuju mir i demokraciju

Međunarodna konfederacija sindikata (ITUC) poziva na mir i demokraciju na Svjetski dan dostojanstvenog rada, kojeg obilježavamo svake godine 7. listopada, dok autoritarizam i eskalirajući vojni sukobi uništavaju živote radnika diljem svijeta. Sindikati ističu: bez mira ne može biti socijalne pravde, a bez socijalne pravde mir ne može trajati.

Potrebna nam je potpuna promjena prioriteta od strateškog natjecanja, nasilja i sukoba prema zajedničkoj sigurnosti, pregovorima i miru. Rastući vojni izdaci odvraćaju kritične resurse od društvenih prioriteta. Više od 91 milijarde USD potrošeno je samo na nuklearno oružje 2023. godine; deset milijardi više nego 2022. Svjetska vojna potrošnja iznosi 2,5 bilijuna američkih dolara, ističe Luc Triangle, glavni tajnik ITUC-a.

Vojni sukobi u gotovo svim regijama svijeta pogoršavaju se, što dovodi do gubitka života, sredstava za život i prava. Radnici su na prvoj liniji ove rastuće krize, suočavajući se sa svakodnevnim nepravdama i ugnjetavanjem.

- Od 2021. mjanmarska vojna diktatura vrši nasilnu represiju nad radnicima i njihovim obiteljima, oduzimajući im osnovna prava. Građani Mianmara zahtjevaju demokraciju, počevši od priznavanja Vlade nacionalnog jedinstva.

Izvor/fotografija: Međunarodna konfederacija sindikata (ITUC)

- Od 2022. ruska ilegalna invazija na Ukrajinu uzrokovala je nezamislivu ljudsku patnju i koštala je tisuće života. Globalni sindikalni pokret nastavlja pozivati na mir i obnovu suvereniteta Ukrajine.
- U Palestini i Izraelu, sve gori sukob je ubio i raselio tisuće ljudi. Sindikati zahtijevaju trenutačni prekid vatre, oslobađanje talaca i svih onih koji su pritvoreni bez zakonskog postupka, siguran povratak svih radnika zarobljenih sukobom, povećanu humanitarnu pomoć i trajno rješenje.

Triangle ističe da vlade ne uspijevaju riješiti sukobe diplomacijom, dok radnici i njihovi sindikati nastavljaju sudjelovati u miroljubivim pregovorima. Radnici moraju

biti uključeni u procese mira i obnove ako žele uspjeti i stvoriti potrebne uvjete za trajni mir i stabilnost.

Zamislite dobrobiti za ljude posvuda ako se ovaj novac uloži u dostojanstven rad, obrazovanje, zdravstvenu skrb i prijelaz na zeleno gospodarstvo? S ovim novcem mogli bismo isporučiti Novi društveni ugovor. Moramo početi ulagati u mir, a ne u rat. Razoružanje je pitanje pravde i ključno je za izgradnju mirnog svijeta sa zajedničkim prosperitetom, kazao je Triangle.

Ovog Svjetskog dana dostojanstvenog rada radnici zahtijevaju mir i demokraciju.

IZ RADA SEKCIJA

Obilježen Međunarodni dan borbe protiv nasilja nad ženama, 25. studeni

Međunarodni dan borbe protiv nasilja nad ženama obilježava se svake godine 25. studenog, u znak sjećanja na sestre Mirabal koje je 1960. godine u Dominikanskoj Republici brutalno dao ubiti diktator Rafael Trujillo. Sestre Mirabal postale su simbolom nacionalnog i feminističkog otpora, a 1999. godine Ujedinjeni narodi su i službeno potvrdili 25. studeni kao Međunarodni dan borbe protiv nasilja nad ženama.

Obilježavanjem tog dana započinje i 16 dana aktivizma – globalna kampanja pod nazivom UniTE!, koju predvode organizacije civilnog društva, a simbolično traje do Međunarodnog dana ljudskih prava, 10. prosinca.

Unatoč povećanju svijesti javnosti i nešto boljem rješavanju problema nasilja nad ženama, ono je i dalje najprisutniji oblik

kršenja ljudskih prava, a dodatno se intenziviralo uslijed pandemije COVID-19, globalnih konfliktova te aktualne klimatske krize i ekonomskih nesigurnosti.

Svjetska zdravstvena organizacija definira nasilje nad ženama kao „svaki čin rodno uvjetovanog nasilja koji rezultira, ili može rezultirati tjelesnom, seksualnom ili mentalnom štetom ili patnjom kod žene, uključujući i prijetnje takvim činom.“

Nasilje nad ženama najrašireniji je oblik ugrožavanja temeljnih ljudskih prava (pravo na život, pravo na privatnost i obiteljski život, pravo na zaštitu dostojanstva, pravo na dom, pravo na slobodu izražavanja, pravo na život bez mučenja i nečovječnog postupanja i dr.). Globalne procjene veličine problema ukazuju na to da otprije jedna od tri žene u nekom trenutku svog života doživi tjelesno

ili seksualno nasilje, najčešće od strane svog partnera. U Hrvatskoj je svakih 15 minuta jedna žena fizički zlostavljava. Najzastupljeniji oblici nasilja nad ženama su (fizičko, psihološko, seksualno i ekonomsko) nasilje u partnerskim odnosima i seksualno uznemiravanje. Pri razumijevanju problema nasilja nad ženama, velik dio uzroka za njegovu pojavnost i perzistenciju pripisuje se rodnoj neravnopravnosti i visokoj toleranciji društva na diskriminiranjan tretman žena.

Ipak, najveći broj nasilja ostaje neregistriran i neprijavljen, najčešće zbog straha od izazivanja nasilnika i uzrokovana još težeg nasilja, ekomske ovisnosti, niske razine samopouzdanja, mišljenja kako ionako nitko ne može pomoći...

Poseban aspekt problema jest nasilje i uznemiravanje na radnom mjestu. U skladu s Direktivom 2004/1385 Europskog parlementa i Vijeća o suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u obitelji (EK, 2004: točka 65. preambule), seksualno uznemiravanje na radnom mjestu smatra se „oblikom diskriminacije na temelju spola u direktivama 2004/113/EZ3, 2006/54/EZ4 i 2010/41/EU5“, definiranom kao „svaki neželjeni oblik verbalnog, neverbalnog ili fizičkog ponašanja seksualne naravi kojim se želi povrijediti do stojanstvo osobe odnosno kojim se postiže takav učinak, posebno

kad to ponašanje stvara zastrašujuće, neprijateljsko, degradirajuće, ponižavajuće ili uvredljivo okruženje“.

Savez samostalnih sindikata Hrvatske (SSSH) i Zaklada Friedrich Ebert u Zagrebu proveli su tijekom 2024. istraživanje o seksualnom uznemiravanju radnika i radnika. Cilj je istraživanja bio prikupiti podatke o seksualnom uznemiravanju na radnom mjestu u Hrvatskoj, kao dio šireg međunarodnog projekta (uz Hrvatsku, istraživanje je provedeno i u Bugarskoj, Češkoj Republici, Grčkoj, Italiji i Slovačkoj) koji je usmjeren na prikupljanje informacija, potvrđivanje znanja i iskustava u pogledu seksualnog uznemiravanja na radnom mjestu (uključujući čimbenike ranjivosti radnika ili radnika) te pružanje temelja sindikatima za socijalni dijalog, aktivnosti zagovaranja i aktivnosti i programe edukacije, osvješćivanja i zaštite radnika i radnika od nasilja i uznemiravanja u svijetu rada.

Istraživački izvještaj zaključen je u studenome 2024., a predstavljanje rezultata istraživanja javnosti organizirano je 25. studenoga 2024., na Međunarodni dan borbe protiv nasilja nad ženama, u prostorijama FES-ovog ureda u Zagrebu u prijepodnevnim satima.

Nakon predstavljanja rezultata istraživanja, istoga dana, od 12.00h, na Trgu kralja Tomislava u Zagrebu održan je aktivistički performans uz jednodnevnu pop-up izložbu na devet roll-up bannera i kartonskih silueta žena o rezultatima istraživanja i preporukama za djelovanje s ciljem sprečavanja seksualnog uznemiravanja na radnom mjestu.

Tijekom akcije, aktivistkinje Ženske sekcije SSSH dijelile su letke i informirale su građane o rezultatima istraživanja, o oblicima i iskustvima seksualnog uznemiravanja te o tome što možemo i trebamo učiniti kako bismo zajedno stvorili radna mjesta bez nasilja i uznemiravanja.

Nakon akcije 25. 11., pop-up izložba preseđljena je i dostupna za razgledavanje tijekom „16 dana aktivizma“ u predvorju Radničkog doma.

Ispred STUH-a u akciji su sudjelovale Emina Ibrahimović (predsjednica Sekcije žena STUH-a i predsjednica Ženske sekcije SSSH) i Maja Mirt, koordinatorica za odnose s javnošću i međunarodnim udrugama.

Uspješno održani 13. strukovno-sportski susreti STUH-a!

Trinaesti strukovno-sportski susreti Sindikata turizma i usluga Hrvatske održani su u Petrčanima od 15. do 17. studenog 2024.

Čak 280 članova STUH-a okupilo se u Hotelu Pinija kako bi se natjecali u kategorijama kuhari, slastičari, barmeni, boćanje, potezanje konopa, stolni tenis i mali nogomet. Vremenske prilike su nam isle na ruku pa su se natjecanja, ali i dio koji je bio predviđen za opuštanje i šetnju duž morske obale, ili pak odlazak u obližnji Zadar i Nin, odvili u idealnim vremenskim uvjetima.

Ove godine Susreti su bili ponešto drugačiji od prijašnjih jer se nisu dodjeljivali pehari, srebrne i brončane medalje, niti su se proglašavali osvajači prva tri mesta i

ukupni pobjednik Susreta. Predsjedništvo STUH-a donijelo je Odluku da se proglaše „najbolji među jednakima“, odnosno da se proglaše najuspješniji u svim kategorijama, ali da svi natjecatelji 13. susreta dobiju zlatne medalje. Oni najuspješniji u strukovnom dijelu natjecanja uz zlatnu su medalju dobili i prigodan poklon.

Prvoga su dana svi natjecatelji i gosti došli uz veća ili manja kašnjenja jer je dio autoceste podno Velebita bio zatvoren za promet zbog jake bure. Zagrepčanima je tako trebalo čak sedam sati vožnje da od Zagreba stignu do Petrčana, no svi su se složili da se isplatio jer im je boravak u Petrčanima i natjecanja i druženja koja su uslijedila bila nezaboravna.

Prije početka samih natjecanja, kao i do sada, predsjednik Eduard Andrić otvorio je 13. strukovno-sportske susrete pozdravivši članove Sindikata i goste, među kojima su bili predsjednik SSSH Mladen Novosel i tajnik Boris Feis, prvi dopredsjednik Sindikata prometa i veza Hrvatske Stjepan Lisičak, predsjednik Sindikata metalaca Hrvatske – industrijskog sindikata Siniša Kosić, izvršna tajnica Sindikata trgovine Hrvatske u Regionalnom uredu Split Rozana Duplančić, kolege iz Sindikata turizma Makedonije – predsjednik i dopredsjednik Robert Mitrovska i Sasko Papulev i direktor Hotela Ante Kovačević. I predsjednik Andrić i predsjednik Novosel govorili su o važnosti značaja sektorskog

kolektivnog pregovaranja, ali i kolektivnog pregovaranja uopće i značaja turizma za gospodarstvo Hrvatske, natjecateljima su zaželjni uspješna natjecanja. Kolega iz Makedonije, predsjednik Robert Mitrovski, uručio je predsjedniku Andriću staklenu Zahvalnicu kojom se Sindikat turizma Makedonije zahvaljuje STUH-u na suradnji i promociji prava sezonskih radnika iz Makedonije u Hrvatskoj. Otvaranje je uljepšao nastup klape Trio Zlatna luka.

Prvoga dana održano je natjecanje u potezanju konopa. U ženskoj kategoriji najuspješnija je bila ekipa iz Prve sindikalne regije u sastavu: **Marina Marjanović, Barbara Kocjančić, Ana Marija Dardal, Dragana Ninić, Donatela Ferlora, Silvana Sušić, Marino Baldaš i Danijel Deklić.**

Ostale natjecateljice (i natjecatelji) u kategoriji bili su iz Pete sindikalne regije: **Snježana Mateković, Katarina Rogar, Anka Pušić Krežić, Snježana Živković, Maja Mirt, Mirjana Meštrović, Filip Simon i Dario Borošak**, a iz Četvrte regije: **Željka Vučina, Jelena Mitić, Katarina Bušić, Nada Bijelić, Olga Marunić, Sanja Gašić, Joško Bobanović i Bruno Bukvić.**

U muškoj kategoriji najuspješnja je bila ekipa iz Četvrte sindikalne regije, u sastavu: **Mario Putica, Joško Barhanović, Hrvoje Vranić, Bruno Bukvić, Nikola**

Pralija, Joško Oštrić, Julijana Barać, Nada Bijelić.

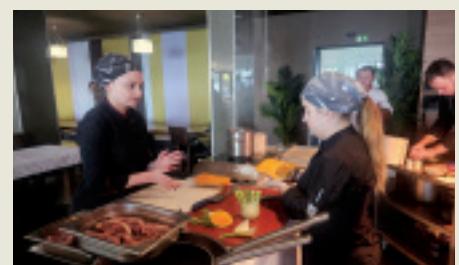
Ostali natjecatelji u kategoriji bili su iz Treće regije: **Božo Bušljeta, Ivan Jukić, Nevesin Bračanov, Ivica Škenber, Mario Jambrek, Luka Šimac, Karla Gržan i Mira Tukač**, a iz Prve regije: **Elvis Kocjančić, Danijel Deklić, Vedran Kosić, Mladen Bačac, Josip Preni, Branislav Dimitrijević, Barbara Tenčić i Slavica Crnković.**

Drugoga dana Susreta održana su sva strukovna i ostatak sportskih natjecanja.

Kuhari su se natjecali u pripremanju glavnog jela, a svaka je ekipa pripremala jelo s područja s kojega dolazi. Najbolji kuhari bili su oni iz Treće regije STUH-a, a to su **Josip Šantek i Marko Basa**, a ostali sjajni kuhari i kuharice bili su **Monika Solar i Martina Marković** iz Prve regije, **Anita Stanišić i Željka Batistić** iz Četvrte regije i **Nikola Šmit i Filip Simon** iz Pete sindikalne regije.

Suci za kuhare i slastičare bili su **Dario Borošak, Natalija Andraković i Marko Peřić**, inače kuhari iz Pete, Prve i Treće regije.

Najbolja slastičarka bila je **Petra Radolović** iz Prve sindikalne regije. Ostale slastičarke bile su **Tatjana Paragvaj** iz Treće regije, **Željka Batistić** iz Četvrte regije i **Nensi Markulin** iz Pete sindikalne regije.

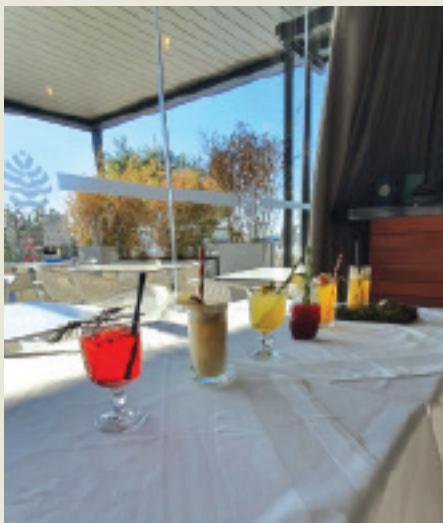

Barmeni su ove godine pripremali samo dugi koktel, za razliku od prijašnjih godina kada su uz dugi radili i kratki koktel.

Najbolji barmen bio je Denis Španjol iz Prve sindikalne regije. Ostali natjecatelji bili su Kristijan Gelov iz Četvrte regije, Alen Lovković iz Pete regije, Paula Vukorepa iz Treće regije, Luka Jogunica iz Pete regije i Lucija Kasap iz Treće regije, koja je ujedno imala najbolji stručni rad.

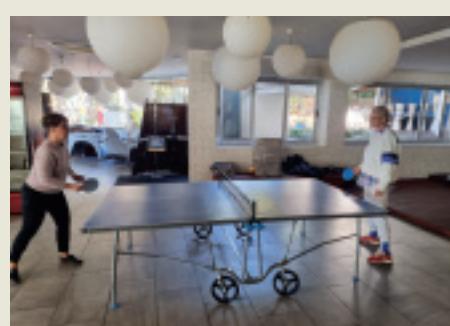
Suci za barmene bili su: Ante Butić za stručni rad, a ocjenjivači koktela bili su Branislav Dimitrijević, Mato Bijelić i Vlado Jurčević.

U ženskoj kategoriji bočanja najbolje su bile **Katarina Rogar, Anka Pušić Krezić i Snježana Živković** iz Pete regije, a osim njih u bočanju su sudjelovale i **Biserka Težak, Mirjana Morin i Ivana Budinić** iz Prve regije i **Katarina Lalić, Nensi Jukić i Studenka Vuković** iz Četvrte sindikalne regije.

U muškoj kategoriji najbolji su bili **Branko Cvjetičanin, Milovan Rabar i Goran Čović** iz Prve sindikalne regije, a sudjelovali su i **Nikša Curić, Vice Bušić i Ivan Galić** iz Četvrte regije i **Josko Vitlić, Nikola Bušelić i Goran Čović**, također iz Četvrte sindikalne regije.

Damjanović (kapetan ekipe), **Mladen Govorko, Elin Đapo, Joško Breznik, Vito Gavrilović, Mate Vuletić, Josip Rajčević i Goran Đuričić.**

Ostali natjecatelji bili su iz Pete regije: **Zlatko Nađ** (kapetan ekipe), **Zoran Tomić, Saša Kalanj, Tomislav Tandarić, Tihomir Tanodi i Franjo Blažević**, a iz Prve regije: **Mirko Gavrić** (kapetan ekipe), **Marino Baldaš, Marko Marić, Almir Ademi, Ivan Milošević, Ivana Pastva, Alija Erduan i Franjo Marjanović**.

U stolnom tenisu najuspješnija ženska ekipa bila je ona iz Prve sindikalne regije, u sastavu: **Dragana Ninić i Zaga Sablić**. Osim njih natjecale su se **Helena Krutman i Martina Gorički** iz Pete regije i **Lidija Kelam i Ivana Dundić Gudelj** iz Četvrte sindikalne regije.

Najbolja muška ekipa bila je ona iz Pete regije, a činili su je **Predrag Marinić i Alen Ivanković**.

Ostali natjecatelji bili su **Marko Bošić i Josip Mateković** iz Prve regije i **Joško Barhanović i Mario Brodarić** iz Četvrte sindikalne regije.

Na svečanoj večeri svim natjecateljima medalje, a najboljima u strukovnom dijelu natjecanja i prigodne poklone, dodijelio je regionalni povjerenik **Svetislav Džale** u čijoj regiji su Susreti i održani, a pomagala mu je predsjednica Sekcije žena STUH-a i članica Predsjedništva **Emina Ibrahim**i. Podijeljena je i tombola, a troje sretnih dobitnika dobili su dvodnevne polupansione za dvije osobe u hotelima Jadranka Mali Lošinj, Arena Hospitality u Puli i u hotelu domaćinu – Pinija u Petrčanima. Uz pjesmu i ples zabava je potrajala do sitnih jutarnjih sati pa je sutradan svima bilo teško vratiti se kućama, što zbog cijelonoćne

U malom nogometu najbolja je bila ekipa iz Četvrte regije, u sastavu: **Obrad**

zabave, što zbog druženja koje je trajalo dva i pol dana. No kao što je u na zatvaranju Susreta naglasio predsjednik Andrić: „nadam se da se vidimo i dogodine!“

Zahvaljujemo se svim sudionicima i natjecateljima Trinaestih strukovno-sportskih susreta STUH-a što su i ove Susrete učinili posebnima i za pamćenje!

Fotografije: Maja Mirt, Nikola Šmit, Zrinka Kranjčec Dejanović, Sunčica Benović, Eduard Andrić

Jesenska škola SSSH

Tradicionalna Jesenska škola SSSH održana je 7. i 8. studenog u Tuheljskim toplicama. Ove su godine teme bile nedostatak radnika, inflacija i značajni porast minimalne plaće kao ključni uzroci promijenjenih okolnosti na tržištu rada i u kolektivnom pregovaranju. Dok inflacija i nedostatak radnika vrše pritisak na opće povećanje plaća, značajni porast minimalne plaće istovremeno uzrokuje smanjivanje raspona plaća, budući da sindikati ne uspijevaju ugovoriti razmjerno povećanje svih ostalih plaća. Istovremeno, nezadovoljstvo radnika raste i sve su češći slučajevi mirenja, najava štrajkova, pa i samih interesnih štrajkova.

Osim razgovora o nabrojanim temama, sindikalni povjerenici i aktivisti koji sudjeluju u procesima kolektivnog pregovaranja imali su priliku razmijeniti iskustva o ovim temama i raspravljati o tome kako nam bolje politike kolektivnog pregovaranja, kao i zajednički okvir politike plaća, mogu pomoći da se kvalitetnije suočimo s ovim izazovima.

Mladen Novosel, predsjednik SSSH, u pozdravnom je govoru istaknuo da je danas uloga kolektivnog ugovora drugačija nego

prije tridesetak pa čak i petnaestak godina. Hrvatska bilježi rekordnu zaposlenost, najmanju nezaposlenost od osamostaljenja države i sve veći broj stranih radnika iz trećih zemalja što nameće nove trendove u kolektivnom pregovaranju. Minimalna plaća koja je zakonski definirana 2007. godine je do 2016. godine minimalno rasla, no od tada do danas ona je rasla gotovo 100 posto, što je uzrokovalo kaos u vrednovanju odnosa pojedinih radnih mesta. Sindikalni izazov postaje praćenje rasta minimalnih plaća s rastom plaća za složenije poslove.

Darko Šeperić, izvršni tajnik SSSH za javne politike, projekte i edukaciju govorio je o izazovima na tržištu rada i u kolektivnom pregovaranju. Iako sindikati ugovaraju najveća povećanja plaća u posljednjih 30 godina, to još uvijek nije dovoljno jer za mnoge radnike rast plaća ne prati rast stvarnih troškova života, kao ni rast dobiti. Problem predstavljaju neoporezivi primicte koje dobiva više od polovice radnika, činjenica da je u samo 40 posto kolektivnih ugovora u potpunosti definirana plaća.

Predsjednik Sindikata turizma i usluga Hrvatske Eduard Andrić na Jesenskoj je

školi prezentirao polaznicima sustav kolektivnih pregovora u sektoru ugostiteljstva i izazove s kojima se pri tome susrećemo.

Sudionici su sudjelovali u radionicama o recentnim primjerima interesnih štrajkova udruženih sindikata, pregovorima o osnovicama i koeficijentima i o uključivanju članova u kolektivno pregovaranje i prilikama za učlanjivanje i preduvjetima mobilizacije.

Osim predsjednika Andrića na Školi su ispred STUH-a sudjelovali Tajnica i pravna savjetnica Sindikata Sunčica Benović, predsjednik Statutarne komisije SSSH, inače regionalni povjerenik STUH-a Roberto Erman i predsjednica Ženske sekcije, inače članica Predsjedništva STUH-a Emina Ibrahim.

PRAVNA PITANJA

Odgovara tajnica i pravna savjetnica STUH-a Sunčica Benović

Pitanje:

Zaposleni smo u jednom obiteljskom hotelu u Zadru. U vrijeme turističke sezone osim stalnih radnika (nas dvadesetak) poslodavac zapošjava i sezonske radnike na određeno vrijeme, od kojih je veći broj stranih radnika koji su se zaposlili preko agencije za zapošljavanje. Poslodavac nam je u svibnju uručio odluku o preraspodjeli radnog vremena za vrijeme turističke sezone u kojoj trebamo raditi 60 sati tjedno, bez da nas je prethodno kontaktirao tj. zatražio našu suglasnost za takav rad jer određeni broj radnika ne može izdržati takav tempo rada, a posebno oni koji svoj rad obavljaju vani (zbog velikih vrućina i čestih topotnih udara). Razgovarali smo o tom problemu s prijateljima koji su zaposleni u drugom hotelu i koji su nam rekli da je njihov poslodavac dogovorio sa sindikatom uvjete i popis ljudi koji će raditi u preraspodjeli i da se prilikom dogovora tražio pristanak radnika, što kod nas nije bio slučaj.

Molimo da nam odgovorite je li naš poslodavac trebao razgovarati s nama i tražiti naš pristanak za takav način rada?

Odgovor:

Sukladno odredbama Zakona o radu za poslodavce koji posluju sezonski, kao što posluje vaš poslodavac, preraspodjela radnog vremena može trajati duže od 48 sati tjedno, ali ne duže od 56 sati tjedno. Zakon je kod sezonalnog poslovanja, a koje je uobičajeno u sektoru ugostiteljstva i turizma, regulirao i izuzetak, a to je da

preraspodjela može trajati i 60 sati tjedno, ali pod uvjetom da je radnik suglasan s takvim radom, tj. da poslodavcu da pisano izjavu o svom dobrovoljnem pristanku na takav rad. Radnik koji u preraspodjeljenom radnom vremenu ne pristane na rad duži od 48 sati tjedno ne smije zbog toga trpjeti štetne posljedice.

Kod poslodavaca kod kojih su radnici organizirani u sindikat, ili imaju izabrane svoje predstavnike u radničkom vijeću, Zakonom o radu je predviđena mogućnost koju ste i sami naveli, a to je da preraspodjela može biti uređena kolektivnim ugovorom zaključenim između poslodavca i sindikata i predmet Sporazuma između poslodavca i radničkog vijeća i to je uobičajena praksa u svim hotelima u kojima djeluje naš sindikat.

Ako u vašem hotelu nemate članove organizirane u sindikat, nemate zakonsku mogućnost s poslodavcem pregovarati o kolektivnom ugovoru. Ako nemate niti radničko vijeće poslodavac je prije donošenja svoje odluke o preraspodijeli dužan utvrditi plan preraspodjile radnog vremena s naznakom poslova i broja radnika uključenih u preraspodijeljeno radno vrijeme, prikupiti izjave radnika o njihovom dobrovoljnem pristanku na takav rad i takav plan preraspodjeli prethodno dostaviti na potvrdu inspekciji rada koja je ovlaštена izvršiti nadzor.

Svako drugačije postupanje protivno je Odredbama Zakona o radu i Kolektivnom ugovoru ugostiteljstva kojim je u čl. 19. samo predviđena preraspodjela radnog vremena na način da je ugovorenno njezino najduže trajanje od 6 mjeseci i najduže trajanje

tjednog radnog vremena radnika od 60 sati tjedno, dok se način preraspodjeli tj. njezino detaljno uređenje, treba posebno urediti na tri načina:

1. kolektivnim ugovorom na nivou svakog poslodavca
2. sporazumom između poslodavca i radničkog vijeća
3. ako nije uređena kolektivnim ugovorom (1) ili sporazumom (2) – odlukom poslodavca uz obaveznu prethodnu potvrdu Inspekcije rada

Kako je pitanje rada u preraspodjeli često pitanje koje nam postavljaju mnogi radnici i naši članovi zaposleni u sektoru ugostiteljstva i turizma, a koje mi organiziramo unutar našeg sindikata koji jedini u RH okuplja radnike zaposlene isključivo u sektoru turizma i ugostiteljstva, u prilogu vam dostavljamo pisani odgovor Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, od 12. srpnja 2024. g. utemeljen na našem upitu o preraspodijeli radnog vremena, koju smo također regulirali i ugovorili Kolektivnim ugovorom ugostiteljstva NN 39/24 i koji je Odlukom ministra rada obvezujući za sve poslodavce koji obavljaju navedenu djelatnost.

REPUBLIKA HRVATSKA

MINISTARSTVO RADA, MIROVINSKOGA SUSTAVA,
OBITELJI I SOCIJALNE POLITIKE

UPRAVA ZA RAD I ZAŠTITU NA RADU

KLASA: 110-01/24-01/133
URBROJ: 524-03-01/1-24-2
Zagreb, 12. srpnja 2024.

SINDIKAT TURIZMA I USLUGA
HRVATSKE

[predsjednik@stuh.hr](#)

PREDMET: Kolektivni ugovor ugostiteljstva i preraspodjela radnog vremena
– odgovor, dostavlja se

Poštovani,

preraspodjela radnog vremena kao jedan od načina organizacije radnog vremena sukladno odredbama Zakona o radu (Narodne novine, br. 93/14, 127/17, 98/19, 151/22 i 64/23 -Odluka Ustavnog suda RH, dalje: Zakon), može biti ugovorenna i uređena kolektivnim ugovorom ili sporazumom sklopjениm između radničkog vijeća i poslodavca. Na taj način, Zakon ovo osjetljivo pitanje za radnike povjerava primarno ugovornom pravu, tj. dogovoru dviju strana. Ukoliko izostane ugovaranje odnosne uređenje kolektivnim ugovorom ili ne bude postignut sporazum s radničkim vijećem, tada je na poslodavcu da utvrdi plan preraspodijeljenog radnog vremena, s naznakom poslova i broja radnika uključenih u preraspodijeljeno radno vrijeme te takav plan preraspodjeli prethodno dostavi inspektoru rada.

Dakle, preraspodjela može biti regulirana i odlukom poslodavca, ali zbog svoje specifične organizacije, Zakonom je propisan nadzor inspekcije rada nad planom preraspodjeli kojega je poslodavac, u slučaju potrebe posla, dužan utvrditi te dostaviti inspektoru rada, ako takva preraspodjela nije prethodno ugovorenna i uređena kolektivnim ugovorom odnosno sporazumom sklopjениm između radničkog vijeća i poslodavca.

Pojašnjavamo, ukoliko pojedini poslodavac namjerava uvesti preraspodjelu radnog vremena, iz odredbi članka 67. Zakona priznajući da preraspodjela radnog vremena, osim što se uobičajeno ugovara kolektivnim ugovorom ili sporazumom sklopjениm između radničkog vijeća i poslodavca, tim pravnim izvorima može biti i uređena. Ako preraspodjela nije uređena navedenim aktima, već je istina samo ugovorenna (predviđena) tada je poslodavac koji istu namjerava koristiti dužan radno vrijeme urediti (preraspodjeliti) svojom odlukom. Nadalje, mišljenja smo da jednostrana odluka poslodavca o uvođenju preraspodjeli radnog vremena predstavlja pitanje važno za položaj radnika, oko kojega se poslodavac mora, sukladno odredbama članka 150. Zakona, savjetovati s radničkim vijećem.

Konkretno, Zakon propisuje dužnost poslodavca da utvrdi plan preraspodijeljenog radnog vremena s naznakom poslova i broja radnika uključenih u preraspodijeljeno radno vrijeme. Također, takav plan preraspodjeli je potrebno prethodno dostaviti inspektoru rada, što znači da se odluka o preraspodjeli radnog vremena ne može početi primjenjivati prije nego što je poslodavac plan preraspodjeli dostavio inspektoru rada.

Pritom valja naglasiti da se sadržaj preraspodjeli koji je propisan za odluku poslodavca jednak je odnosu i na kolektivni ugovor i na mogućnost uređenja sporazumom sklopjениm između poslodavca i radničkog vijeća. Stoga, poslodavac koji želi preraspodjeli radnoga vremena, primjerice urediti (kućnim) kolektivnim ugovorom, morao bi u okviru istog utvrditi plan preraspodijeljenog radnog vremena, u kojem bi naznačio poslove i broj radnika uključenih u preraspodijeljeno radno vrijeme.

Držimo važnim istaknuti da je za sklapanje kolektivnog ugovora preuvjet postojanje sindikata s kojim poslodavac može kolektivno pregovarati, zatim je potrebno voditi kolektivne pregovore u dobroj vjeri i potom dobrovoljno sklopiti kolektivni ugovor. Dakle, ne postoji obveza uređenja preraspodjeli radnog vremena kolektivnim ugovorom jednako kao što ni inače ne postoji niti obveza sklapanja kolektivnog ugovora nakon vođenja pregovora, zbog čega je u praksi upravo vrlo čest slučaj uređenja preraspodjeli radnog vremena odlukom poslodavca.

Uzimajući u obzir konkretan slučaj, odnosno sadržaj sklopjjenog Kolektivnog ugovora ugostiteljstva (KUU) čija je primjena proširena sukladno Zakonu, ističemo da za uvođenje preraspodjeli kod pojedinog poslodavca u sektor ugostiteljstva nije dovoljno da je mogućnost preraspodjeli samo ugovorenna kolektivnim ugovorom (kao KUU-om), već ona treba biti i detaljnije uređena, i to na jedan od sljedećih načina: kućnim kolektivnim ugovorom trgovačko-društva, sporazumom radničkog vijeća i poslodavca ili planom poslodavca (odlukom poslodavca o preraspodjeli sukladno Zakonu).

Ne ulazeći u tumačenje sadržaja KUU-a, iz njegovog sadržaja razumijevamo da je članak 19. samo predviđeni preraspodjeli radnog vremena u ugostiteljskoj djelatnosti, u smislu da je ugovorenno njezino najduže razdoblje (6 mjeseci) i najduže trajanje tjednog radnog vremena radnika (60 sati), ali obzirom da nije detaljnije uređena poslodavci se ne mogu pozivati isključivo na KUU, već ugovorenu preraspodjeli trebaju dodatno urediti na jedan od propisanih načina (što potvrđuje i sadržaj čl.19. st. 3. KUU-a). Propisani način uređena preraspodjeli radnog vremena svakako uključuje i mogućnost donošenja odluke od strane poslodavca (plana preraspodjeli).

S poštovanjem,

ČLANOVI PREDSJEDNIŠTVA STUH

EDUARD ANDRIĆ
(predsjednik)
Ured Predsjedništva STUH
Trg kralja Petra Krešimira IV/2
10000 Zagreb
Mob: 098 265 362
e-mail: predsjednik@stuh.hr

ROBERT VINKETA
Turisthotel d.d. Zadar, TN Zaton
Dražnikova 76T
23232 Nin
Mob: 098 941 7965
e-mail: rvinketa@hotmail.com

EMINA IBRAHIMI
Apartmani Medena d.d.
Ulica hrvatskih žrtava 186
21218 Seget Donji
Mob: 091 550 6208
e-mail: mime16101978@gmail.com

GORAN NIKOLIĆ
Arena Hospitality group d.d.
Smareglina 3
52100 Pula
Mob: 098 224 650
e-mail: gnikolic@arenahospitalitygroup.com

ANTE BIONDA
JUNP Plitvička jezera,
Josipa Jovića 19
53231 Plitvička Jezera
Mob: 091 600 2255
e-mail: ante.bionda@gmail.com

IVAN BLAŽEVIĆ
Mob: 097 798 3929
e-mail: iblazev2@gmail.com

DANIJEL BARIĆ
JUNP Krka
Ulica Ivana Pavla II 5
22000 Šibenik
Mob: 099 323 1771
e-mail: danijel.bari@gmail.com

ŽELJKO KOVACIĆ
Jadranka d.d.
Dražica 1
51550 Mali Lošinj
Mob: 098 443 887
e-mail: kustous@yahoo.com

JOSKO VITLIĆ
Suncе hoteli d.d., Hotel Alga
Dračevice 25
21325 Tučepi
Mob: 095 800 2576
e-mail: joskovitlic68@gmail.com

PERO PRKOĀA
Jadranski Luksuzni Hoteli d.d.
Masarykov put 20
20000 Dubrovnik
Mob: 098 982 3615
e-mail: pero@stuh.hr

DAMIR GORIČKI
Hotel Dubrovnik d.d.
Gajeva 1
10000 Zagreb
Mob: 0959123544
e-mail: damir.goricki@gmail.com

TAJNICA STUH

SUNČICA BENOVIĆ
Ured Predsjedništva
Trg kralja Petra Krešimira IV/2
10000 Zagreb
Mob: 098 452 434
e-mail: suncica@stuh.hr

REGIONALNI POVJERENICI

ROBERTO ERMAN
STUH-REGIONALNI URED
I. SINDIKALNE REGIJE I II.
SINDIKALNE REGIJE

Mate Vlašića 20
52440 Poreč
Mob: 099 247 1812
E-mail: roberto@stuh.hr

SVETISLAV DŽALE
STUH – REGIONALNI URED
III. SINDIKALNE REGIJE

P. Grubišića 3
22000 Šibenik
Mob: 098 238 720
e-mail: dzale@stuh.hr

LOVRE RAFFANELLI
STUH – REGIONALNI URED
IV. SINDIKALNE REGIJE

Pekarska 5
21 300 Makarska
Tel: 021 678 990
Fax: 021 612 188
Mob: 098 423 597
e-mail: lovre@stuh.hr

URED PREDSJEDNIŠTVA STUH
REGIONALNI URED V.
SINDIKALNE REGIJE

Trg kralja Petra Krešimira IV/2
10000 Zagreb
Tel: 01 465 5620
e-mail: stuh@stuh.hr

PODRUČNI POVJERENICI

STUH – PODRUČNI URED ZADAR
C. F. Bianchija 2
23 000 Zadar
Mob: 098 238 720
dzale@stuh.hr

STUH – PODRUČNI URED SPLIT
Marmontova 1
21 000 Split
Mob: 098 938 7366
e-mail: goran.bulic1306@gmail.com

DOLORES LUJIĆ
STUH – PODRUČNI URED
DUBROVNIK
A. Hebranga 83
20000 Dubrovnik
Mob: 098 427 842
e-mail: dolores.lujic@yahoo.com

ČLANOVI STATUTARNE KOMISIJE STUH

DRAŽEN ČORAK
JUNP Plitvička jezera
Josipa Jovića 19
53231 Plitvička Jezera
Mob: 091 532 3657
e-mail: corak.drazen@gmail.com

KSENIJA HEKIĆ
Arena Hospitality Group d.d.
Smareglina 3
52100 Pula
Mob: 098 334 161
e-mail: khelic@yahoo.com

DARKO LENDIĆ
Club Adriatic Baško Polje
Bana Jelačića 16
51260 Crikvenica
Mob: 098 172 2388
e-mail: darkolendic@club-adriatic.hr

IVICA ŠKENBER
Primošten hoteli d.o.o., Hotel Zora
Raduča 1
22202 Primošten
Mob: 098 945 1991
e-mail: iskenber@gmail.com

BARBARA TENCIC
Jadran hoteli d.d. Rijeka, Hotel Jadran
Šetalište XIII. divizije 46
51000 Rijeka
Mob: 0911211615
e-mail: jadran@jadran-hoteli.hr;
barbara.tencic@gmail.com

ČLANOVI NADZORNOG ODBORA STUH

ANTE DAVORIN VRHOVAC
Mob: 099 492 9262
e-mail: coolrunings_99@yahoo.com

VALTER KNAPIĆ
Valamar riviera d.d.
Stancija kaligari 1
52440 Poreč
Mob: 099 217 3916
e-mail: valter.knapic@valamar.com

MILJENKO NIKOLAC
Hoteli Baška Voda
Stjepana Radića 2
21320 Baška Voda
Mob: 099 660 1195
e-mail: miljenkonikolac@gmail.com

NINA VITAS
OPCO NOVI d.o.o.
Hrastić 15
51 250 Novi Vinodolski
Mob: 098 988 1799
e-mail: nvitas2012@gmail.com

BRANKO KOKIĆ
Borik d.o.o.
Majstora Radovana 7
23 000 Zadar
Mob: 0913220211
e-mail: bkokic59@gmail.com

ČLANOVI VIJEĆA SSSH IZ STUH

GORAN NIKOLIĆ
Arena Hospitality Group d.d.
Smareglina ulica 3
52 100 Pula
Mob: 098 224 650
e-mail: gnikolic@arenahospitalitygroup.com

SLAVIJA JAČAN OBRATOV
HTZ
Iblerov trg 10
10 000 Zagreb
Mob: 098 278 235
e-mail: slavija.jacan-obratov@htz.hr;
slavija.jacan.obratov@gmail.com

ODBOR ŽENA STUH

EMINA IBRAHIMI
(predsjednica)
Apartmani Medena d.d.
Hrvatskih žrtava 187
Seget Donji
21220 Trogir
Mob: 091 550 6208
e-mail: sekcija.zena@stuh.hr

SEKCIJA MLADIH STUH

LUANA ROJNIĆ
(predsjednica)
PARK PLAZA BELVEDERE
Osipovica 33
52203 Medulin
Mob: 099 309 9486
E-mail: sekcija.mladih@stuh.hr

PRIступница

IME I PREZIME:			
OIB:			
DATUM ROĐENJA:			
STRUČNA SPREMA:			
RADNO MJESTO:			
NAZIV TVRTKE I ADRESA:			
E-MAIL ADRESA:			
ADRESA STANA (ULICA):			
POŠTANSKI BROJ I MJESTO STANOVANJA:			
TELEFON:			
MOBITEL:			
RADNI ODNOS: (označi x u željenoj rubrici)	☐ Neodređeno	☐ Određeno	☐ Sezonac
OVOM PRIступНИКОМ PRISTUPAM SEKCIЈI: (označi x u željenoj rubrici)	☐ Sekcija mladih	☐ Sekcija žena	

- Pristajem na mjesечно ustezanje sindikalne članarine iz plaće, u iznosu od 1,25 % od bruto iznosa plaće, putem računovodstvene službe društva.
- Otvaranjem trajnog naloga u banchi kojime ću iznos od 1,25 % bruto plaće uplaćivati na račun Sindikata: IBAN – HR 1223600001101364829.
- Virmanskom uplatom iznosa od 1,25 % bruto plaće, na račun Sindikata: HR 1223600001101364829, čiji ću primjerak, osobno ili poštom, dostaviti u Ured Predsjedništva STUH.

**Ovlašćujem ovaj Sindikat da u moje ime pregovara o kolektivnom ugovoru.
Slanjem ove pristupnice potvrđujem da dobrovoljno pristupam ovom Sindikatu.**

Dajem suglasnost Sindikatu turizma i usluga Hrvatske za obradu mojih navedenih osobnih podataka u pristupnici u svrhu članstva u Sindikatu turizma i usluga Hrvatske i realizacije ukupne ponude Sindikata, a u skladu s načelima i procedurama propisanim Uredbom EU 2016/679 o zaštiti pojedinca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te s njom usklađenim internim aktima STUH-a.

UČLANIO: _____ **MOB:** _____

MJESTO I DATUM: _____

POTPIS ČLANA: _____